

Juli 2020. Zesde Jaar.

Blad zonder naam

Periodiek van schaakvereniging EsPion

Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst

Gefeliciteerd. We hebben een thuis. Met een speelzaal. En een bar. Gaaspstraat 8 in Amsterdam Zuid. We trekken er in op 7 september.

EsPion speelt in het gebouw van BSVAZ, Buurt en Speeltuinvereniging Amsterdam Zuid. Jaargang 1921, de oudste en bloeiende welzijnsinstelling in de Rivierenbuurt. Er is Country Line Dance. En de dansgroep Newen Copihue. Judo. Tai Chi Chuan. Klaverjas instuif. Joodse schrijfclub. Eettafel voor vijftig plussers. En nog veel meer. En nu dan ook schaken!!

Dit exemplaar is bestemd voor:

Liefhebbers van goed nieuws

Maandagavond speelavond

Onze speelavond schuift op. We beginnen de week goed. Op maandagavond. Vanaf een uur of half acht gaat de deur open. Geen onwillige schuifdeuren. Gewoon een sleutel. Verder zijn er alle voorzieningen. Drie materiaalkasten. Een ruime speelzaal met grote ramen. Een bar met prettige prijzen. En we zorgen zelf weer voor de barbezetting.

Gaaspstraat 8

Het gebouw ligt direct aan de speeltuin. Het is dagelijks vrij toegankelijk voor leden en toevallige bezoekers. En wij, de spelers van EsPion zijn stuk voor stuk persoonlijk lid. We krijgen vier maal per jaar De Speeltuinruis, het blad van de vereniging. Alle kosten kunnen worden voldaan uit onze huidige contributie. En dan parkeer-kosten: de parkeermeters houden er daar al om 9 uur mee op. Welkom!!

Antwoord aan Frans

Weg van de aardbodem zijn ik en anderen niet, zoals jij je afvroeg. Maar bijna afwezig op kroegbodems, buurthuisbodems, plekken met al die lijnen, pijlen en om de 1,5 m desinfecterende flesjes, ja. Daar blijf ik zo veel mogelijk alom afwezig. De daarvoor benodigde zelfdiscipline kan ik opbrengen.

Dat is heel wat anders dan de geliefde lijnen e1 - e8, of de diagonalen a1 - h8. Daar komt ook nog de actualiteitsstress bij; mondkapjes tellen (staat jou goed van wege je gebit?), besmettingen testen.

Maar de corona is ook een soort proeverij van het goede leven. Er zijn opeens allerlei positieve belevenissen; meer stilte, meer rust, eenvoud en gevoel en sfeer van saamhorigheid.

Dat laatste is ook een EsPionkwaliteit. Het laat ons tot elkaar behoren op de wekelijkse schaakavond! Frans en anderen, blijf hoopvol gestemd!

Pieter

광주출장마사지

인천출장마사지

서울출장마사지

부산출장마사지

대구출장마사지

We waren gehackt. www.espion.amsterdam was plotseling een uithangbord voor Zuid-Koreaanse bedrijven en zwoel draaiende dames. Webmaster Mick wist daar wel raad mee. Hij zwiepte de hack met de nodige inspanning opzij en repareerde de website met een back-up. Zelf zal hij zeggen dat dit niet de juiste technische beschrijving is van wat er gebeurde en hoe hij het deed. Maar het belangrijkste is dat hij het deed.

Een paar dagen later vielen er vier dingen samen. De kroeg ging weer open. Mick kon gezellig een avondje uit. Hij struikelde en er scheurde bij de knie een pees. En de hacker sloeg opnieuw toe. Opnieuw was de EsPionwebsite een uithangbord. Omdat Mick na snelle medische ingreep zijn aandacht nodig had voor herstel, duurde het even voordat hij en secretaris en IT'er Harrie in goede samenspraak de hack ongedaan maakten en een korte tekstuele uitleg plaatsten.

Inmiddels blijkt Mick over onvermoede krachten te beschikken. Binnen de kortste keren en veel eerder dan de heren medici voorspelden, is hij alweer thuis. En ja, een dag later gaf hij EsPion haar website alweer terug. Via het blog kunnen we weer berichten met elkaar delen. De onvermoeibare Johan Metz heeft er de standen van het online Zomerschaak al geplaatst.

EsPion kan weer een mooie digitale zomer tegemoet zien.

- o - 0 - o -

Korea

Wat heeft EsPion van doen met Korea? Het is een lang verhaal. Het begon met een slager in Tokio. De goede man had drie hobby's. Zijn vak. Schaken. En Thelonius Monk, een Amerikaans jazz pianist.

Zijn beroep maakte hem rijk. Schaken ging hem voor een clubspeler niet slecht af. En over Thelonius las hij alles wat los en vast zat. Hij leerde er zelfs Engels voor, zodat hij de nodige magazines die hij rechtstreeks uit de USA liet komen, met enig begrip kon doorbladeren.

Hij was met name geboeid door de artikelen van de Thelonius-kenner in deze wereld, de Amsterdamse copywriter Fred Canté. Tussen die twee ontstond een briefwisseling. Dat leidde er toe dat onze slager aan Fred een uitnodiging stuurde om in hoogsteigen persoon alles over Thelonius in Tokio te komen vertellen. Op dit punt neemt het verhaal een wending richting EsPion, het schemert nog in de verte maar het is in aantocht.

Fred was bevriend met art director Gerard Paradies, de man die wij nu kennen als de maker van houtskoolportretten van schakers. Gerard was geïnteresseerd geraakt in Japanse houtsneden. Om de kunst van de meesters af te kijken, had hij zich getraakteerd op een lange reis door Japan. Om het in één keer goed te doen, besloot hij ook maar meteen Japans te gaan leren spreken, lezen en schrijven. Omdat hij al doende in contact was gekomen met en kennis had genomen van de ingewikkelde Japanse omgangsvormen, vroeg Fred hem mee als ideale reisgenoot.

Een kleine zijstap nu. Zoals het een goed Japans gastheer betaamt, werden Fred en Gerard uitgenodigd voor een avondje karaoke. De muziek was aanstekelijk, de mee te zingen teksten werden groot op het scherm geprojecteerd, uiteraard in Japanse tekens. En Gerard kon dat lezen. Hij kreeg het zo naar zijn zin, dat hij luidkeels in het Japans begon mee te zingen. De hele zaal om hem heen viel stil. Wat een schrik, zo'n langneus die de taal sprak en misschien wel gehoord had wat ze over hem zeiden, dat was pas gezichtsverlies.

Nadat de website was gehackt, wilde ik wel eens weten wat daar nu eigenlijk allemaal aan teksten stond. Vandaar dat ik Gerard vroeg of hij een en ander kon lezen. Ik moet nog even onwetend blijven, want Gerard zag dat het Koreaans was. En da's iets heel anders dan Japans, het is vanwege de vele Japans-Koreaanse oorlogen eerder iets als water en vuur. Gerard zag wel dat er in de hack verwezen werd naar bedrijven uit Zuid-Korea.

De gecompliceerde akkoordensequenties van Thelonius hebben bij nader inzien niets met EsPion van doen. Maar het is gewoon leuk om te vertellen hoe van het een het ander komt.

Thelonius Monk 1947

Het ros

Door de UNESCO is een aantal Meesterwerken van het Orale en Immateriële Erfgoed van de Mensheid benoemd. Een daarvan, schrik niet, is een wandeling met een paard. Dit beestje is op z'n minst 800 jaar oud, zo niet ouder. Je kunt het overal in West-Europa tegen komen. Maar het leeft in België.

De zus van keizer Karel de Grote trouwde met ridder Aymon. Ze kregen, zegt het verhaal, vier zonen. Ritsaert, Wrijsaert, Adelaert en Reinout. Papa schonk elk een paard. Zijn zoon Reinout was zelf al zo sterk als een paard, zijn eerste en tweede rijdier overleefden het ritje met hem niet, Reinout kon maar beter het wildste paard uit het rijk gaan temmen.

Zoals het een goede sage betaamt, deed Reinout dat. Het kostte hem een krachttoer, maar daarna gehoorzaamde het paard hem dan ook blindelings.

Nu doet het schaakspel zijn intrede. De vier broers – wij kennen ze als de Vier Heemskinderen, Heems als Vlaamse verbastering van Aymon – waren uitgenodigd aan het hof. Reinout schaakte er op een dag met zijn neef Lodewijk, zoon van de keizer en later als Lodewijk de Vrome zelf keizer. Van zo'n mooie bijnaam moet je het niet hebben. Lodewijk speelde vals. Reinout werd daar zo kwaad om, dat hij het bord oppakte en het op Lodewijks hoofd in stukken sloeg.

Een brullende bloedende kroonprins is geen aangenaam gezelschap. De vier broers moesten maken dat ze weg kwamen. Te paard. En achtervolgd door een woedende keizer droeg Reinouts paard met gemak alle vier de broers tegelijk naar veilige oorden.

De vier Heemskinderen, Keulen

verwikkeling na verwikkeling, van het een komt het ander en alles komt weer goed mits de keizer het paard van Reinout mag verdrinken.

Prettige jongens, daar aan het hof. Reinout staat aan de oever van de Schelde. Hij ziet dat zijn Ros Beiaard zware molenstenen om de hals krijgt gehangen. Het Ros Beiaard, hoog tijd om die naam te noemen, het Ros Beiaard wordt te water gegooid. Met één hoefslag verbrijzelt het de stenen en zwemt terug naar Reinout. Er komen nog meer stenen om de hals. En plons. Opnieuw met één hoefslag verbrijzelt het de stenen. En zwemt terug naar Reinout.

De zwaarste stenen worden aangedragen. Reinout kan het niet meer aanzien, went zijn hoofd af. Het paard ziet dat zijn meester niet meer naar hem kijkt, denkt dat hun onderlinge band verbroken is en laat zich verdrinken.

Dit is nog maar één van de verhalen over het Ros Beiaard. Het heeft inmiddels in vele steden standbeelden, aan de Maas zelfs een hele rots. Het wandelt nog rond in de periodieke omgang van Lier, Aat, Mechelen en Duffel, in Dendermonde eens in de tien jaar. Maar weet, elke keer als je aan het bord zit, en je doet een paardzet, realiseer je dan dat je, hoe symbolisch ook, met de juiste zet alsnog eer bewijst aan het Ros Beiaard.

- o - 0 - o -

Tweede jeugd

Weinig mensen weten het, maar ooit speelde ik een EK voor de jeugd. Het was in een tijd dat je je niet hoefde te kwalificeren via een NK. Je vulde een formulier in, maakte geld over naar een Zwitserse rekening, en deed mee.

De leeftijdsbegrenzingen waren niet heel scherp. De meeste deelnemers waren jonger dan ik, zo rond de 10.

Dat ik er niet eerder kond van heb gedaan laat zich raden. Ik kreeg alle hoeken van het schaakbord te zien. Ik verloor achtereenvolgens van een Turks jongetje van 10, een Grieks meisje van 11, een Pools meisje van 9, een Russisch jongetje van 11 en in de laatste ronde van een Frans jongetje van 10.

Alleen in de voorlaatste ronde wist ik een Oostenrijkse puber op remise te houden, nadat ik een totaal gewonnen stelling uit handen had gegeven. U begrijpt dat ik me daarna niet meer aan jeugd-EK's heb gewaagd.

Hoe oud ik zelf was? Vijfenvijftig!

Tio Marcelito

(Voetnoot: in juni schreef ik me in voor het EK online, niet wetend in wat voor poule ik terecht zou komen. Voor mij werd die poule een poel des verderfs.)

De Vrouw

In de vergangen tijd van minstreels en hoofse liefde was de vrouw aan het hof een machtsfactor van belang. Daar wel, niet bij het toenmalige schaken. Wat wij de Dame noemen, was een zwak stuk. Ze mocht zo nodig een klein dansje maken, een stapje schuin naar voren, een stapje schuin naar achter. Pas in de late middeleeuwen werd ze net zo machtig als de vrouw aan het hof en danste zij zoals alleen een vrouw dat kan, tot in alle uithoeken.

Oorspronkelijk was onze Dame nog helemaal geen dame. Zij was een hij. Een *ferz* in India, een *farzin* in Perzië, iets waarin gelouterde lezers ogenblikkelijk de minister als raadgever van de vorst herkennen.

Ook in Turkije was goede raad welkom. Hier werd de *farzin* al snel een *vezir*. Wij zouden 'vizier' zeggen, de raadgevend minister was raadgevend generaal geworden. Net als heden ten dage had ook in de praktijk van toen tevens een plaatsteljk hoofdman van een op drift geraakte stam zich tot die forse functie omhoog kunnen vechten.

Pas in het West Europa van ridders en steekspelen openbaart zich de gender manipulatie. De hij wordt een zij. Waar en wanneer precies de transformatie plaats vindt, blijft gehuld in de nevel van, jawel, die middeleeuwen. Dan wordt ook de functie opgewaardeerd, de raadgever wordt Hare majesteit *Farzin*.

De titel *farzin* wordt in het dagelijks gebruik al gauw verbasterd tot *ferge*, een naam die in het oude Frankrijk al even gauw verwordt tot *vierge*, maagd. En dan, in de Lage Landen, wordt de maagd een Koningin.

Alles goed en wel, een Koningin is nog geen Dame. Op dit punt raken de bordspellen schaken en dammen met elkaar verweven. Een damschiif kan promoveren. Het wordt een dam. Ook een pion kan promoveren. Het wordt een dam met een 'e'. Dame.

Opnieuw is er sprake van gendermanipulatie. De eenvoudige frontsolaat wordt vorstin, de hij wordt een zij. En als iemand mocht denken dat dit allemaal verzinsel is, dan is het verzonnen in commissie.

A.Th.

- o - 0 - o -

Werkgroep Graaf

In het schaakspel draait alles om de Koning. Al doet hij helemaal niets, winst of verlies hangen louter van hem af. Nu hebben we op ons grondgebied heersers van uiteenlopende kwaliteit en titulatuur gehad. Koningen, prinses, stadhouders, hertogen, graven. Juist de graven hebben indertijd de stoot gegeven aan ontwikkeling, groei en voorspoed van de lage landen.

Juist daarom zet Werkgroep Graaf zich in om de vorst van het schaakspel de enig juiste naam te geven. 'Graaf'. Proclamatie volgt binnenkort.

Lieve kinderen

Heel veel jaren geleden, toen ik zo jong was als jullie nu zijn, liep ik eens in een provinciestadje langs een boekhandel. Hij was gelegen in het centrum van de binnenstad, tussen de Hema en de Blokker. In de etalage, vlak achter het raam, viel me iets op. Het was een beeld uit mijn vroegste jeugd: een klein schaakbord met stukken, zoals mijn grootvader ermee in de trein speelde. Ik wilde het direct hebben en wandelde de boekhandel binnen. Achter de ingang was weinig geruis te horen. Ik probeerde de stilte te overbruggen en zei iets als: "Neem me niet kwalijk, maar ik zou ..."

Vanachter het buis kwam nu de eigenaar naar voren. Een kleine man met een wit jasje aan, een bril op en hij werd steeds bozer. Ik probeerde hem te kalmeren, wees op het prachtige schaakbordje met ingelegde stukken, en zei: "Ik zou graag..."

De kleine man ontplofte bijna. Met grote verbittering zei hij: "Schaakbordje, hè? Je denkt: zo'n provinciale karbengst praat ik wel even een gros aan. Je dacht zeker dat ik er al doorheen was..."

Hij ging steeds dichterbij tegen me aanstaan, joeg wolven speeksel in mijn richting en hoewel er toen nog geen sprake was van een coronavirus deed ik toch een stapje naar achteren. "U begrijpt me niet," zei ik zo vriendelijk mogelijk. "Ik wil u niets verkopen, maar dat ..."

De bril viel van zijn neus. "Nee hoor, ik hoef niets van jou te kopen. Ik heb er al genoeg." Hij deed een greep in zijn magazijn en haalde er een serie dozen uit.

"Alsjeblieft," zei hij, glimmend van woede. "Twee dozen, min een. Drieëntwintig dozen met schaakstukken. Wat kan ik ermee doen? In de grondsteken, misschien gaan ze ervan groeien. Maar verkopen? Niemand wil ze. Het zijn de erbarmelijkste prullen die ik ooit in mijn zaak heb gehad. En dat komt allemaal doordat ik me door jou omver heb laten smoezen. Klessen, klessen en nog meer klessen. Een dozen. Twee dozen. Maar kom nou niet met nog meer smeerbeol langs, want anders word ik handtastelijk."

Het zijn meestal misverstanden waarin ik terecht kom. Daar praat ik me dan wel weer uit. Maar de man luisterde niet. Bij de deur heb ik nog gezegd: "Ik ben die reiziger helemaal niet. Ik wou alleen maar een schaakspel kopen."

Maar hij was nog steeds bezig om zijn drieëntwintig doosjes weer ordelijk in de kast te krijgen.

Wouter van Kooten

Lof der middelmatigheid

Baldesar Castiglione werd in 1478 geboren in een oude aristocratische familie uit Mantua. Hij kreeg een zorgvuldige humanistische opleiding en hij trad als hoveling in dienst bij verscheidene vorsten, eerst de hertog van Mantua, daarna de hertog van Urbino, en tenslotte werd hij pauselijk nuntius in Spanje, waar hij in 1529 stierf.

Rafaël, *Portret van Badassar Castiglione*
1514-1515, Louvre, Parijs

Het boek dat hem beroemd maakte is *Il Cortegiano* (*De hoveling*), een serie gesprekken tussen hoogadelijke dames en heren. Het is een soort etiquettegids, een *How To Make Friends and Influence People* bestemd voor degenen die aan hoven van machtige heersers verkeren.

‘Kortom, u wilt weten wat voor een man hij moet zijn die de naam van een volmaakt hoveling verdient en die totaal geen gebreken heeft’, zegt Castiglione aan het begin van zijn boek. Daarop beginnen zijn personages aan uitgebreide discussies over de eisen waar de hoveling aan moet voldoen.

Om te beginnen: afkomst. Eerst wordt er gesteld dat men van edele geboorte moet zijn, dan werpt iemand tegen dat dat toch niet perse nodig is omdat men ziet dat ‘de fijnste gaven der Natuur vaak gevonden worden in personen van zeer nederige familie’, maar uiteindelijk wordt men het er over eens dat een hoge geboorte toch te verkiezen is omdat een adellijke titel veel indruk maakt. Wie bij de eerste ontmoeting met een onbekende een gunstige indruk maakt, heeft al de halve slag gewonnen. Dan moet de ideale hoveling knap van uiterlijk zijn, goed kunnen paardrijden, bedreven zijn in het hanteren van wapens, uitblinken in de jacht en het tennisspel; hij moet galante en gevatte conversaties kunnen voeren, kunnen dansen, muziekinstrumenten kunnen bespelen, tekenen, zingen, declameren, op de hoogte zijn van de klassieke schrijvers.

Zo gaat het maar door, werkelijk alles komt aan bod. Wie het boek leest kan zich niet aan de indruk onttrekken dat de personages weliswaar al deze eigenschappen in hoge mate bezitten, maar anderzijds toch een erg achterbakse indruk maken. Er is een bekend verhaal dat James Joyce *De Hoveling* las en Castigliones raadgevingen in praktijk bracht, waarop zijn broer hem zei dat hij veel beleefder, maar ook veel onoprechter was geworden. Het is het wezenskenmerk van de diplomaat, Talleyrand zei het zó: ‘Het woord is de mens gegeven om zijn gedachten te verbergen.’

Castiglione zegt het anders. ‘Ik heb een universele regel ontdekt die meer dan welke andere regel ook lijkt te gelden in alle menselijke handelingen of woorden: namelijk, om tot elke prijs gemaaktheid te vermijden, als was het een ruw en gevaarlijk rif, en (om er een woord voor te gebruiken dat wellicht nieuw is) om in alles een zekere nonchalance te beoefenen die alle inspanning verbergt en die alles wat men zegt of doet spontaan en moeiteloos doet lijken...werkelijke kunst is wat geen kunst lijkt’. Door eindeloos oefenen spontaan overkomen, dat is het paradoxale advies.

Alles wat deze hovelingen doen heeft een reden en de belangrijkste reden, de beweegreden van heel hun bestaan is: bij de vorst in de gunst komen en blijven. Vandaar de onoprechte indruk die zij maken, hun hele gedrag is gericht op effectbejag, de gewone mensen moeten overbluft worden, de vorst moet behaagd worden.

In het kort is dit Castigliones boodschap, een boodschap zo oud als de beschaving zelf: je hoeft niet aardig te *zijn*, als je maar aardig *gevonden* wordt.

Castiglione: ‘...nonchalance is niet alleen de ware bron van sierlijkheid, maar zij brengt nog een ander voordeel met zich mee; want bij elke activiteit die zij begeleidt, hoe triviaal ook, toont zij niet alleen de vaardigheid van de persoon die die activiteit beoefent, maar zij maakt dat die vaardigheid als veel groter wordt beschouwd dan zij eigenlijk is. Dat komt omdat de toeschouwers ertoe worden gebracht te geloven dat een man die met zo veel gemak goed presteert nog meer talenten zal bezitten en dat hij, indien hij zich moeite zou geven en zich zou inspannen nóg beter zou presteren.’

Hoe meer het boek vordert, hoe sluwer de adviezen worden. Indien er gesproken wordt over een onderwerp waar je niets van afweet, moet je zwijgen en af en toe een raak geplaatste opmerking maken of een vraag stellen die *de indruk wekt* dat je zeer goed van het onderwerp op de hoogte bent. Wanneer je ergens bedreven in bent, moet je je daar niet op laten voorstaan maar moet je je ‘per ongeluk’ laten betrappen bij het beoefenen van die activiteit, zodat de andere hovelingen over jouw grote talent zullen spreken. Wanneer zij eenmaal begonnen zijn je te prijzen, moet je hun lof

Lees verder op volgende pagina

Lof der middelmatigheid (vervolg)

bescheiden afwimpelen en je eigen verdiensten kleineren, *opdat men je nog meer zal bewonderen*. Als je bijvoorbeeld na lang oefenen een goed schermmer geworden bent en men je daarom bewondert moet je zeggen dat je jaren geleden een blauwe maandag schermles hebt gehad, maar er sindsdien niets meer aan gedaan hebt.

Deze bestudeerde nonchalance moet men ten allen tijde cultiveren. Er is slechts één gebied waar dat niet kan: het schaakspel.

‘Signor Gaspare antwoordde: ‘En wat zegt u over het schaakspel?’

‘Dat is zeker een verfijnde en vernuftige tijdpassering,’ zei Federico, ‘maar naar mijn mening bevat het een tekortkoming; namelijk, dat het mogelijk is dat het teveel kennis vereist, zodat eenieder die een uitstekend speler wil worden er naar mijn mening net zoveel tijd en studie aan moet besteden als wanneer hij een nobele wetenschap zou willen leren of iets belangrijks zou willen uitvoeren; en uiteindelijk beheerst hij, na veel moeite, slechts een spel. Daarom komen wij voor wat het schaken betreft tot een ongebruikelijke conclusie: dat middelmatigheid prijzenswaardiger is dan uitmuntendheid.’

Signor Gaspare antwoordde: ‘Maar er zijn vele Spanjaarden die uitblinken in schaken en een aantal andere spelen en die toch niet veel studeren of andere zaken verwaarlozen.’

‘U mag gerust van mij aannemen,’ zei Federico, ‘dat zij er heel hard op gestudeerd hebben, maar zij verbergen het.’

Tot zover Castiglione. Interessant is de opmerking dat er vele sterke schakers in Spanje waren. *Il Cortegiano* werd voor het

eerst gepubliceerd in 1528, één jaar voor de dood van de auteur.

Twee beroemde schaakboeken uit die tijd zullen het hooggeboren gezelschap in Castigliones boek bekend zijn geweest: *El Arte de Axedres (De kunst van het schaken)* uit 1497 van de Spanjaard Luís Lucena en *Questo libro da imparare giocare a scachi et de li partiti (Een schaakleerboek met partijen)* van de Portugees Damiano, dat in 1512 in Rome in het Italiaans verschenen was.

Deze boeken staan op het breukvlak tussen het oude Arabische schaak en het moderne schaak zoals wij dat nu nog spelen. Zowel Lucena als Damiano geven een overzicht van de nieuwe spelregels: de dame was het sterkste stuk geworden, de dubbele beginstap van de pion was ingevoerd, evenals de rokade en de pionpromotie. Toch besteden zij nog veel ruimte aan *mansoeben*, stellingen die zij uit oude Arabische bronnen hebben overgenomen.

Op dat punt lijken deze schaakboeken op Castigliones boek en op Castiglione zelf: nog met één been in de Middeleeuwen, maar met het andere al in de nieuwe tijd.

Met het verschijnen van *Arte del Juego del Axedrez (Kunst van het schaakspel)* van Ruy López kan men van het eerste echt moderne schaakboek spreken. Maar López' boek verscheen pas in 1561, meer dan dertig jaar na de dood van Castiglione, die een volmaakt hoveling was, een briljant causeur, een voortreffelijk ruiter, een geoefend schermmer, een intelligente raadgever, een charmant danser, een scherpzinnig diplomaat, een onderhoudend auteur en –ongetwijfeld– een middelmatig schaker.

Raf

- o - 0 - o -

Wie, wat en waar

EsPion

Sinds 23 mei 2014. www.espion.amsterdam

Voorzitter:

Ric Wieringa, 0622 – 45 06 20
voorzitter@espion.amsterdam

Secretaris:

Harrie Boom, 020 – 664 91 39
secretaris@espion.amsterdam

Penningmeester:

Henk Enserink, 0633 – 18 78 09
penningmeester@espion.amsterdam
NL43 INGB 0006 5284 13

Bestuurslid externe betrekkingen:

Roland Wastiaux, 020 – 692 43 66
externebetrekkingen@espion.amsterdam

Wedstrijdleider extern:

Henk Enserink, 0633 – 18 78 09
extern@espion.amsterdam

Wedstrijdleider intern:

Harrie Boom, 0640 – 47 42 83
Afmelden tot uiterlijk 18:00 uur
intern@espion.amsterdam

Website

Mick Vaassen, 0629 – 56 63 81
Jaap de Kreek 020 – 646 06 69
webmaster@espion.amsterdam

Redactie

Materiaal (liefst als Word-bestand)
redactie@espion.amsterdam

